

2019-08-29

Mark- och miljödomstolen

Vänersborgs tingsrätt

Box 1070

462 28 Vänersborg

Yttrande i mål M 5154-18 angående föreläggande enligt 12 kap 6 § miljöbalken

Naturskyddsföreningen i Kungsbackas och föreningen Värna Onsalas (nedan kallade föreningarna) har av domstolen förelagts att yttra sig över aktbilaga 27 i målet. Med anledning av detta framförs följande.

Veteranisering

I mina huvudmäns överklagande av Länsstyrelsens i Halland beslut av 2018-11-22 i ärende 525-7052-17 har föreningarna hävdatt att Trafikverket (TRV) inte har visat att de av verket planerade veteraniseringsåtgärderna vare sig på kort eller på lång sikt kommer att bidra till att upprätthålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus för fridlysta fågel- och fladdermusarter i det aktuella området. Föreningarna vidhåller detta.

TRV påstår att veteranisering är en vedertagen metod för att förbättra/restaurera lövskogsmiljöer med död lövved. TRV har i sin skrivelse av 2019-06-14 hänvisat till

1. Vedinsekter i vitryggsområden – före och efter skötselåtgärder, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Rapport 2012:22
2. Lövträdsberoende fågelarter i Färnebofjärdens nationalpark, En inventering 2014, Länsstyrelsen i Gävleborgs län.
3. Artikel ”Veteranisering – Verktyg i stället för tid.” (Fauna och flora. Årg 113:2., 2018)

I Länsstyrelsens i Västra Götaland rapport 2012:22 har man undersökt effekten av veteranisering på vedinsekter i vitryggsområden. I denna skrift hävdas inte att veteranisering av träd har någon effekt på någon av de fridlysta fågel- och fladdermusarterna i det i detta mål aktuella området.

I Länsstyrelsens i Gävleborg inventering från 2014 påstås på sid 2 att man genom att döda nästan all gran samt genom att skapa död ved genom ringbarkning av björk i ett litet område, Västar Mattön, gjort detta område till det bästa området för hackspettar i Sverige. De inventeringar man gjort visar dock ingen ökning av någon inventerad art, varför nämnda påstående inte är styrkt, sid 11.

TRV:s påstående att veteranisering är en vedertagen metod för att förbättra/restaurera lövskogsmiljöer med död lövved motsägs av den artikel verket hänvisar till. Av artikeln framgår att:

"Sammanfattningsvis kan vi säga att veteranisering är ett ännu outforskat område. Vi hoppas att fler provar metoden, och att man noga dokumenterar sina åtgärder för framtida uppföljning. Vi vet fortfarande inte exakt vilka effekter olika åtgärder har, men mycket talar för att veteranisering kan vara ett viktigt redskap i naturvårdarens verktygslåda. I synnerhet när alternativet annars är att avverka trädet."

Den i nämnda artikel redovisade studien är ännu i sin början (studien pågår 2012-2037) och den preliminära tidiga uppföljningen är från 2014. Dessutom är studien och därmed preliminära tidiga resultat avgränsade till ek. Enligt denna referens är veteranisering av träd således inte en vedertagen metod för att förbättra/restaurera lövskogsmiljöer med död lövved.

Inte i någon av de tre referenser TRV hänvisar till finns således något stöd för att de av TRV planerade veteraniseringsåtgärderna skulle kunna utgöra tillräcklig skyddsåtgärd för de i detta mål aktuella fridlysta fågel- och fladdermusarterna.

Bristfälliga inventeringar

Hasselsnok

TRV genomförde en inventering av hasselsnok i vägområdet 2015. Denna inventering gjordes inte enligt Naturvårdsverkets anvisningar. Inventering av hasselsnok, upptagen som speciellt skyddsvärd i artskyddsförordningen, görs genom att lägga ut värmeplattor. Vid den av TRV genomförda inventeringen lades det ut alldeles för få sådana värmeplattor. Dessutom lades plattorna ut för sent. Den slutsats som drogs av den av TRV genomförda inventeringen att hasselsnok inte skulle förekomma i vägområdet kan därmed starkt ifrågasättas.

Vid TRV:s inventering lades det ut totalt 20 värmeplattor i hela vägområdet vilket har en längd på sju km. I Naturvårdsverkets anvisningar talas det om att lägga ut plattor med ett mellanrum av tio meter. Det antal plattor, vilket krävs enligt Naturvårdsverkets anvisningar

torde uppgå till ca 700. Vid TRV:s inventering lades värmeplattorna ut i mars-april. Enligt Naturvårdsverkets anvisningar ska plattorna läggas ut senast den 15 mars.

Av TRV:s anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken framgår:

”Totalt 20 stycken skivor av mörkformplywood, 60 x 80 cm, placerades ut i terrängen (Figur 1) på 7 lokaler längs den föreslagna vägsträckan (Figur 2). Skivorna utplacerades under mars-april på till synes lämpliga platser, och riktades i syd- eller sydvästläge för att de skulle bli solbelysta och absorbera värme för att få ett torrt och gynnsamt mikroklimat under skivorna.”¹

I Naturvårdsverket manual kan man utläsa:

Hasselsnoken lever ett undanskymt liv och är väldigt svår att inventera. Det kan därför vara mindre lämpligt att sätta tröskelnivåer på ett visst antal individer inom ett skyddat område, vilket främst gäller områden som är mycket blockrika och där det är svårt att hitta ormarna. I mer öppna områden där det kan vara brist på lämpliga skydds- och värmeplatser finns en standardiserad metod att använda. Inom varje sådan lokal läggs 20-50 fällor ut i form av skivor av plåt eller takpapp (beroende på områdets storlek). Varje fälla är 0,5-1m² stor och placeras i kantzoner mellan skog och öppen mark med 10 m mellanrum. Fällorna läggs ut tidigt på våren, senast 15:e mars eller direkt efter snösmältningen för att ”växa in” i vegetationen.²

Fladdermöss

Ett antal inventeringar av fladdermöss har genomförts i det aktuella vägområdet. Vid varje sådan inventeringen har antalet indikationer på förekomst av fladdermus varit lågt. Detta trots att de konsulter som genomfört inventeringarna funnit att det i vägområdet finns synnerligen goda förutsättningar för många arter av fladdermöss. Orsaken till att man endast funnit få fladdermöss har dock inte diskuterats eller analyserats. Självklart finns tänkbara felkällor i en sådan undersökning. Så länge dessa inte diskuterats eller analyserats måste inventeringens resultat anses vara mycket osäkert.

Det föreligger, vid sidan av övriga fridlysta arter såsom mindre hackspett och gröngöling, en betydande risk att arten hasselsnok och flera skyddsvärda arter av

---

¹ Anmälan om 12 kap. 6 § MB samråd artskydd Väg 940, Rösan-Forsbäck, Kungsbacka kommun, Dokumentdatum: 2017-10-17
Ärendenummer: TRV 2017/106705sid 216

² Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda däggdjur, samt grod- och kräldjur, Naturvårdsverket Dnr 310-5279-05 NS 2010-12-21, sid 89

fladdermus i strid med artskyddsförordningen kommer att skadas allvarligt om projektet ny väg 940 Rösan-Forsbäck genomförs enligt föreliggande arbetsplan.

Mina huvudmän vidhåller således att de åtgärder som ett genomförande av vägexploateringen omfattar, inkluderande all typ av avverkning, markförberedelse m m, kräver artskyddsdispens för ett flertal fridlysta arter. TRV har inte visat att tillräckliga skyddsåtgärder kommer att vidtas för att skäl för sådan dispens skulle saknas.

Dag som ovan

Gunilla Högberg Björck